Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Epistola laudans doctrinam bonaventure

urn:nbn:de:bsz:31-300759

Visual Library

ꝛ ſi ñ ſtati intelligãt/ſic apud theologicos
diſcipulos/breuiloquium Bonauenture
quod icipit. flecto genua. videretur valde
ſalubriter imponẽdũ/iũcto itinerario ſuo
mẽtis in deum. quod incipit. in principio
primũ principium. Itaqꝫ laus omĩs infe
rior eſt his duobus opuſcul'/q̃z vi agno/
ſcere etiã ſola credulitate non paruus eſt
ꝑfectus. Deniqꝫ ſermo de ſentimentis
ſpũalibꝫ/in ꝯtẽplatõe/in deuotiõe recept'
nullatenꝰ intelligit̃ ſi nõ expiat̃. Et ſi non
intelligit̃: nõ amat̃. ſi nõ amat̃ nõ libenter
audit̃: ſꝫ negligit̃ l' ſpernit̃: niſi q̃ſ ita fuerit
inſtitutꝰ ꝙ firmit̃ ꝛ pie credat/ ſe preparans
vt ſapiat ꝛ nõ intelligat. neqꝫ ſequat̃ fanta
ſias ꝓprij capit' l' alieni. Sꝫ doctores ap/
probatos ꝛ eruditos in vtraqꝫ theologia/
ſcolaſtica ꝛ myſtica ꝓ ducibꝫ amplectatur.
Sũt induſtrie q̃dã notate ſup hmõi nego
cio theologie myſtice/q̃bus ſepe maria ſit
induſtria/deſerere quãlibꝫ induſtriã/ et ꝙ
hõ ſecũ habitãs magiſterio ſpũſſcti/ tota
fide. tota ſpe. tota caritate. tota ſe demum
deuotiõe cõmittat. Sũt aliq̃ ſcripta d' im
pulſibꝫ ꝛ de ꝯceptibꝫ: ꝛ de ꝯcordia theolo/
gie myſtice cũ ſcolaſtica/ ꝛ ſilia m'ta/ q̃ ꝓfi
ciũt ad examiatiõẽ doctriaꝝ. Sꝫ hec in/
terim ſuffecerit ad ꝯſũmationẽ hꝰ opuſcu
li ſubnotaſſe.

Explicit de examiatione doctrinarũ a
Johanne cancellario pariſieñ.

Epiſtola laudãs mel
liſluã ꝛ igneã dñi Bonauẽture doctrinã
a ꝑfato Johe cancellario pariſieñ. Anno
M. cccc xxvi. lugdunũ. miſſa cuidã fratri
minori.

Ignem veni mittere in terrã
dicebat chriſtus. Et q̃d volo
niſi vt ardeat. In dextra nẽ
pe dei ẽ ignea lex/cuiꝰ eloq̃ũ
ignitũ eſt vehemẽt/ cuiꝰ ocl'i
ſunt ſic flãma ignis/cuiꝰ ꝑco iohes dictus
eſt lucerna ardẽs ꝛ lucẽs inſtar helye. Cõ/
ſiderãs iſta nr̃ Euſtochiꝰ dñs Bonauen/
tura/voluit eẽ doctor ardẽs/ ſciens qm̃ lu
cere par eſt ꝛ ſepe vanũ/ſepe nociũ/qm̃ ſci
entia inflat ꝛ demonẽ facit. q̃d ei demõ in/
terpat̃ niſi ſciẽs/ſꝫ abſqꝫ caritate. Sorti
tus ẽ idcirco ſm laudẽ vite ſue ꝑit ꝛ doctri
ne nomẽ/ipſe Bonauentura vt' anthono/
matice doctor ſeraphicꝰ noiet̃. Docet h̃ in
ſpeciali ſuũ itinerariũ mẽt' in deũ. Cuius
opuſculi imo ꝑpis imẽſi/laus ſupior eſt
ore mortaliũ. Docet ꝛ ſuũ breuiloquium
theologie/ꝓceſſuꝫ ꝓprie theologicũ reti/
nens/ꝛ q̃ ꝯuerſũ ad priorẽ/qm̃ a pmo pri
cipio deſcẽdit ad alias ṽitates. Docet de/
niqꝫ lectura ſua grãdior ignẽ ſuũ cũ lumie
Vñ mirũ imo miſerũ ꝛ miſerabile videt̃/
ne dicamꝰ dãnabile/q̃ pacto ꝑlate ſunt do
ctrine q̃dã alie/ſub ſpecie ſubtilitat': plus
inq̃etãtes/q̃ cinifes egyptie/q̃s ſabbatum
ment' incẽdio terre geſſem afferẽtes. Se/
cutꝰ eſt doctor iſte/ſe teſtãte/doctrinã cõ/
munẽ ꝛ ſolidã q̃ pariſiꝰ vigebat marie tpe
ſuo. Vñ ꝛ allegat ad ꝯfirmatiõem doctri/
ne ſue/pariſieñ. artic'los q̃s ꝑ G. pariſieñ.
de ꝯcilio ꝛ aſſenſu mgr̃oꝝ oim dicit fuiſſe
dãnatos ꝛ excõicatos. Viuẽte tũc ꝛ cõſen
tiente fratre alexãdro de halis/cuiꝰ doctri
na q̃nte ſit vbertat' dici ſat' nequit. De q̃
fert̃ rñdiſſe ſctũs Tho. duꝫ inq̃reret̃ ab eo/
q̃s eẽt optimꝰ modꝰ ſtudẽdi theologiam.
Rñdit exercere ſe in vno doctore ꝑcipue.
Dũ vltra peteret̃/q̃s eẽt tal' doctor/alexan
der inq̃t de halis. Teſtor ita me legiſſe pri
dẽ in tractatu q̃dã de viſiõe btã ꝯtra iohẽ
vigeſimũ ſecũdũ. Teſtant̃ ſcripta eiuſdem
ſcti Tho. marie ſcdã ſcdẽ/q̃s intimũ ſibi
fecerat ꝛ failiarẽ/illũ quẽ laudabat docto/
rẽ alexandrũ. Et ecce proch pudor docto/
res iſti duo/halis ꝛ bonauẽtura/ vident̃ q̃
ſi ſepulti cum illis quorũ non eſt memor
amplius/preſerti in cordis amore. Ex
tolluntur alij quidam/quorũ ſint vtinam
nomia in libro vite/ non enĩ ſtudioſis in/
uidemus. Sꝫ multe aliquos ipſorũ litte
re/fecerunt ſub nomie ſubtilitatis inſani/
re/cũ ſequacibus iporum. Nunquid non
inſania concedere ꝙ duo ꝯtradictoria ſũt
ſimul vera pro eodẽ inſtanti temꝑis/licet
non nature/ꝙ preterea multe ſunt verita/
tes ab eterno/ꝛ multa eterna que nõ ſunt
deus. Iſte eſt vnus articulus inter pmẽo
ratos damnatꝰ/ anno dñi. M. cc. xl. Le
gatur ſecũdus Bonauẽture. diſ. xxiij. cir/
ca finem/vbi recitatur hec damnatio. Et
ponitur alter articulus/ꝙ primum nũc/ꝛ
creatio paſſio/non ſunt creator vel creatu
ra. Error. Repetita ẽ eadẽ dãnatio eiuſdẽ
artic'li de etnitate ṽitatũ/ꝑ dñm ſtephanũ
ꝑiſieñ. int' illos. cc. xix. artic'los famoſiores

anno. M.cc.lxxvi.ſcꝫ ꝑ duos annos poſt
felices obitꝰ ſancti thome ⁊ vere ſcti ⁊ glo
rioſi dñi Bonauẽture/q̃rũ priꝰ obijt ſepti
ma marcij/alius ydus iulij ſeq̃nte/tpe ꝯci
lij generał lugduñ.ꝑ gregoriũ decimũ ce/
lebrati. Dãnata eſt nouiſſime ꝑ celeberri/
mũ Conſtañ.ꝯcilium inter errores huſſ ⁊
hieronymi.poſitio iſta de vniuerſaliũ re/
aliũ ⁊ eternoꝝ poſitiõe/⁊ maxĩe ꝙ aliq̃ ſit
entitas realis eterna cõmũis deo ⁊ creatu
re.qꝛ tũc nulla creatura potuiſſet creari q̃
ſi de nihilo/ſed nec poſſet annihilari. Ita
fuit tũc argutũ me audiẽte ⁊ a dicto hiero
nymo ſtatim ꝯceſſum/ſed dãnatuꝫ/nuper
eẽ pariſiꝰ ꝛuocatũ. Dãnauerat priꝰ ipẽ idẽ
ſtephanꝰ pauciores articulos/viuẽtibꝫ ad
huc pſatis doctoribꝫ ſcꝫ anno dñi. M.cc.
lxx.die mercurij poſt feſtuꝫ btĩ nicolai hie
malis/cuiꝰ nũc craſtino ſcribimꝰ hãc ſce/
dulam. Cauſa hmõi dãnatiõis faciẽde fu
it tũc introducta/fuit ⁊ poſtmodũ ꝯtinua
ta. Quia ſicut tradit Augꝰ.viij. de ciuita
te/nobis ad certam regulã loqui fas eſt/ li
beris aũt vbis loquũtur phi/ſed inde mi
ſerabilꝰ q̃ liberiꝰ errant. Sic Augꝰ.⁊ ce/
teri doctores antiq̃ ſic inter recentiores be
atus Bernardus/⁊ mgr̃ cũ reliq̃s ꝯtinus
obſtiterũt errantibꝫ.ſicut Petro abelardi
ſicut berẽgario/ſicut Iohĩ ſcoto de theo/
phanis/ſicut gilberto porretano/q̃ gilber
tus ſi minus errabat ĩ materia de relatio
nibꝫ diuinis/q̃ꝫ plurimi poſterioris tpis/
patebit euidẽt illi q̃ ſubtilit ⁊ abſqꝫ pſo/
narũ acceptiõe voluerit ⁊ ſciuerit iudica/
re/⁊ argumẽtũ beati Bernardi a petro de
tarẽtaſia recitatũ/ponderare. ¶ Dãnata
ẽ nuꝑ ꝑ pdeceſſores meos/in ſacra theolo
gie facultate ſub pluribꝫ articul/doctrina
quã nõnulli ſolã impune/ſubtilẽ garriũt/
q̃ꝫ ignorãtes vocẽ ꝓpriã nõnulli/ veluti pi
ce loq̃ciſſime/ſtabilire nitunt/cuꝫ ſit mera
inſania ⁊ vanitas falſa. Unus articulꝰ in
ter ceteros eſt/ꝙ aliq̃d ſit deus realiter qḋ
nõ ſit formalit deus. Error. Aliꝰ ꝙ in di/
uinis ſint ponẽde prioritates ⁊ poſterio/
ritates alie q̃ꝫ originis. Error. Aliꝰ ꝙ pſo
ne diuine diſtinguant ꝑ abſoluta. Error.
Conſtat autẽ ꝙ nulla eſt maior diſtinctio
realis nec ex natura rei/in diuinis/ q̃ꝫ triũ
pſonaꝝ. Nulla eſt igit diſtinctio ĩ diuinis
ꝑ abſoluta/de q̃ nõ eſt dubiũ ꝙ maior ẽ q̃ꝫ
ꝑ relatiua ſolũ. Deniqꝫ q̃ põt fidei pieta/
te chriſtianꝰ aſſerere/ꝙ eſſentia diuia ſit ex
pte rei/ſeu realiter diſtĩcta ab intellectu di
uino ⁊ volũtate/q̃ſi poſſit eſſentia diuina
eſſe ⁊ nõ eſſe vniuerſalit pfecta/nec intelli/
gens nec volẽs. Quãto ſalubriꝰ eſt aſſere/
re nec offendere pias aures/etiã gentiliuꝫ
phoꝝ/ꝙ eſſentia diuia vnica ⁊ ſimpliciſſi
ma/ſupemĩnẽt ꝯtinet oẽꝫ pfectionẽ/quã dũ
q̃rit ſepari ⁊ ſcindi a ſuis pfectionibꝫ/ipſa
remaneat monſtrũ quoddã informe/cha/
oſqꝫ ꝯfuſum. Egregie dudũ mihi tũc ado
leſcentulo/dixit vnus in theologia doctor
⁊ famatiſſimꝰ/dũ q̃ſiuerit/ inquit aliq̃s/ſi
pſcindat eſſentia diuia ab intellectu diui/
no/q̃d eſt illa eſſentia/dic ꝙ eſt deus/⁊ q̃ñ
eſt deus. Eſt itaqꝫ deꝰ.qꝛ nihil eſt ĩ deo qḋ
nõ ſit deꝰ. Et tñ ñ eſt deꝰ.qꝛ deꝰ eſt ſuꝰ intel
lectus/nec eſſe põt ſine ipo. Hoc eſt ſentẽ/
tialit argumẽtũ beati Berñ.cõtra gilber/
tuꝫ. Hic tñ/addebat ipẽ doctor ꝙ intelli/
gi põt eſſentia diuia/nõ intelligẽdo intel/
lectũ ſuũ/ſicut ⁊ de attributis diuinis. Eſt
eni ſm Ariſtotelẽ ⁊ eiꝰ cõmentatorẽ et ex/
perientiã tanta vis intellectꝰ nr̃i/ꝙ cõiun
ctiſſima imo penitꝰ eadẽ põt ꝑ diſtinctos
cõceptus ſepatim accipere. ſed ſepatio di
citur rõnis nõ rei exterioris. ¶ Sed accla
mant alij ꝙ de entibꝫ rõnis nihil curãt/va
damꝰ inquiũt ad res/q̃ſi de rebꝫ poſſit ſine
terminis eſſe ſmo/quaſi logica fruſtra ſit
tota. Addũt ꝙ fictitij ſunt hmõi cõceptus
ſi nõ ita ſit in re ſicut ſignificant/q̃ſi res ſꝑ
ita ſit/ſicut eſt ſua cognitio in nob/imo in
deo q̃ cognoſcit materialia immaterialit
ſm Dyoniſiũ ⁊ Boeciũ. Tradũt nõnulli
vnde mirandũ videt ꝙ ꝯceptꝰ ⁊ entia rati
onis/nõ ſunt vere res nec entia. ita ꝙ ens
nõ dicit vniuoce de ipis ⁊ de rebꝫ ad extra
cũ tñ accidẽtia aĩe/tam habitꝰ q̃ꝫ vtutes
⁊ opatiões immanẽtes/tã naturales q̃ꝫ ſu
pernaturales/ſint entia longe pfectiora: q̃ꝫ
albedo vł nigredo/ſaltẽ q̃ꝫ relatiões ſex p̃/
dicamentoꝝ. ¶ Sed ꝓgredit hec ſcedula
latiꝰ q̃ꝫ ꝓpoſituꝫ fuerat ab initio: ſup lau/
de nr̃i cuſtodij bene fortunati ⁊ doctoris ſe
raphici/cũ deploratiõe ꝙ ita poſtpoſitus
eſt: nõ dicã abſqꝫ canoniſatiõe. viderint h
ſummi pontifices: ſꝫ abſqꝫ ſcolaſticoꝝ fre
quẽtatiõe in vſu ꝯtinuo ſtudioſitatis ſue.
Sint alij doctores/q̃ dicant cherubici. h
veriſſimo noie ſeraphicꝰ ſił ⁊ cherubicus
qꝛ inflãmat affectũ ⁊ erudit intellectũ/re/
ducit ⁊ vnit ad dũ ꝑ amorẽ exercitatiuũ/dũ
alij multi ſolum diuaricant et diſpergunt

intellectum/ꝑ ꝑciſiones ꝑoritates et poſte
rioritates et ſigna et contingentia. cũ tamẽ
vnum ſit neceſſarium. Dum pterea ſuos
imitatores reddunt inflatos/ſine caritatis
igne/ac pinde ſupbos ꝛ indigeſtos q̄les diſ
ſpergit dñs mẽte cordis ſui/iuxta canticū
Marie iuuẽcularū tympaniſtriaꝝ pcellen
tiſſime/in cuius cõceptionis ſctificate/per
puentiõem pulegiatam/vigilia/matutia/
volui nõ ꝑ ſatyram. ſed ꝑ elegiam poti9 ex/
hortatoriā tue caritati ſtudioſe cartulā hãc
ſcribere frater dilectiſſime in xpo. in q̄ bene
vale Et itinerarium qꝺ hẽs cõicare pluri/
bus ſtude/ſimul et librū tuū recipe/ſeruãs
illud apli. Qꝺ bonū eſt tenete. ab omi ſpe
cie mala abſtinete vos ꝛc.

Finit.

Epiſtola eiuſdẽ ad

patrẽ Oſwaldum cartuſien̄. Grã ꝛ par
Spũs eſt qui viuificat. ꝛ caro nõ pdeſt
quicq̄. vñ et eple Pauli fortes dicebantur
qꝛ ſolū ſpm̄ ſapiebãt pñtia vero q̄ carnem
oñdebat reputabat infirma. Hinc habuit
ortū illud xpi/ q̄ nemo ꝓpha acceptus ẽ in
patria. Rurſus aliud metricū/ Minuit p̄/
ſentia famam. Certiſſime hic verū ẽ pater
deo mẽe xpiana caritate colende/deſiderat
veſtra caritas vt accepi a litteris eiuſdẽ ca/
ritatis/videre faciẽ meam/et miſcere collo
quia ſuꝑ multis/oro q̄ eſcite dedit deus ſer
mones dari poſſe ſpũs interptes/ Precor
ſe nõ immiſceat carnis infirmitas/ q̄ nihil
ꝑſertim in me niſi ſcandala ꝑfert/ ꝛ q̄uis a
pud ꝑfecte cõpoſitos ꝛ ornatos corpus eẽ
poſſit ſimulacrū quoddã lucidū ꝛ pulcrū
interiorꝫ hoīs ꝛ ſpũs/fateor impfectū meū
in hac pte/ cõſcius aſſidue ꝛ totiẽs expte
fragilitatis. Porro ſuꝑ cõicatiõe q̄rũdam
opuſculoꝝ meoꝝ poſtulata/ſuggerūt mul
ta mihi dicẽda in vtrãq̄ pte q̄ coartãs in p
mis grãs ago/ꝛ hẽo beniuolẽtie vr̃e/confi
dens ab ea ſine fictione diligi/deinde ꝓpo
no diligẽs eſſe copias miniſtrare/ vr̃m fue
rit cū reuerẽdis patrib9 et dñis fratribuſq̄
meis. in xpo cariſſimis/ad formã cõpletaꝫ
menſuram q̄ redigere cū multiplicatione
putipoꝝ ſolicitudi viſū fuerit opportunū
Deniq̄ doctrinã theologicã ꝓprie dicẽdaꝫ
eximij ꝛ ſeraphici doctoris dñi Bonauen.
cardinalis/offero me laboraturū q̄ habea
tur ad tranſſcribendū ſi ita cū effectu po/
ſtulauerit ſacer ordo veſter/cuius oroibus
me cõmendo ſcriptū Lug. M. cccc. xxiiij.
in Aprili.

Finit.

Sequitur epiſtola

eiuſdem. quid et q̄liter ſtudere dẽat nouus
theologie auditor ꝛ cõtra curioſitatẽ ſtudẽ
tiū ad ſtudẽtes collegij Nauerre.

Simulauit me pluries/ tum co
gitatio mea minus forte ſobria
tum familiaris amicoꝝ ſuaſio/
qũs ex auditis lectis ꝛ intellctis
quedã electiora cõſcribẽdo ceteroꝝ vl' eru
ditõi vel edificationi deſeruirẽ. Acuet/in/
quiūt ex hac re ſtudioſum ociū tuū. Imita
retur p̄deceſſoꝝ induſtria cõſecraret nomẽ
tuū memorie poſteroꝝ/deniq̄ fortaſſis n̄
pauci q̄ nihil interim lecturi erãt. in ſcripta
tua vel amore vel ex nouitate/vt fit/incidẽ
tes ꝓinde ꝓficerẽt. Atuero modeſtior alior
ſum me rapit cõſideratio. recogito illud ſa/
piẽtis. q̄m faciẽdi plures libros nullus eſt
finis. Video itaq̄ tãta volūina ab egregijs
ꝛ ſūmi ingenij atq̄ ſapie viris cõſcripta ne
glecta tñ a plimis. ita vt vix nudo noīe co/
gnoſcant. Video inq̄ ꝛ gemebūdus dete/
ſtor/vel ignauiã vel arrogãtiã nrãm ſimul
q̄ cõſidero cuius momenti cẽnt q̄ſtula cun
q̄ ſcripta mea ſi ꝑcellentiſſima ſic calcãtur
Vereor pterea me idipm intrare viciū/qꝺ
in alijs vehemẽter inculpo. Et q̄le petes:
Sunt q̄ neſcio q̄bus nugis ineptiſſimis
q̄ nouitatib9/mẽbranas/ꝛ auditoꝝ pſer/
tim inexptoꝝ mẽtes occupant. Implẽt eos
ſterilib9 vtinã nõ peſtiferis doctrinarū lo
lijs et memorie ventrẽ nõ cibis ſed ſiliquis
onerant. Agrū inſuꝑ cordis ſpinis inſerūt
ꝑ frugib9. Incidūt q̄ꝫ auditores vel lecto/
res in illud Senec. Neceſſaria neſciūt/q̄a
ſuꝑuacua didicerūt. Vera heu nimis hec
eſſe recognoſcet q̄ſquis ꝓpius obſuare vo
luerit. O ſi tandem reſipiſcãt lectores tãtuꝫ
vel auditores. O ſi meliorib9 auſpitijs p9 i
eptias hmõi vertant oculos ad ſalubriora
documẽta/lugebūt affirmo ſortẽ ſuã tpsq̄
cõſumptū/q̄ tabulã aīe ſue q̄ vtiliorib9 inte
rim pingenda erat/ꝛ vix adhuc ſui exigui/
tate ſuſpectura q̄buſdã litteris in nullo ꝓ/
futuris oppleuerūt/nõ dicẽdū erat/ defor/
mauerūt. Sed dicãt eandẽ nob̄ q̄ et an/
tiq̄s ſcribẽdi lniam eſſe relictam. Miſeruꝫ
inſuꝑ eſſe cauſant vti ſꝑ inuentis/ꝛ nunq̄
inueniẽdis. Hinc incidit in omnes illud